

ONLINE PREZENTACIJA IZLOŽABA MUZEJA GRADA RIJEKE

MARIJA LAZANJA DUŠEVIĆ □ Muzej grada Rijeke, Rijeka

sl.1. Izložbom *Čarobna igla* - zbirka gramofona i riječka diskografija započeta je online prezentacija izložaba, www.muzej-rijeka.hr/carobna-igla/index.htm

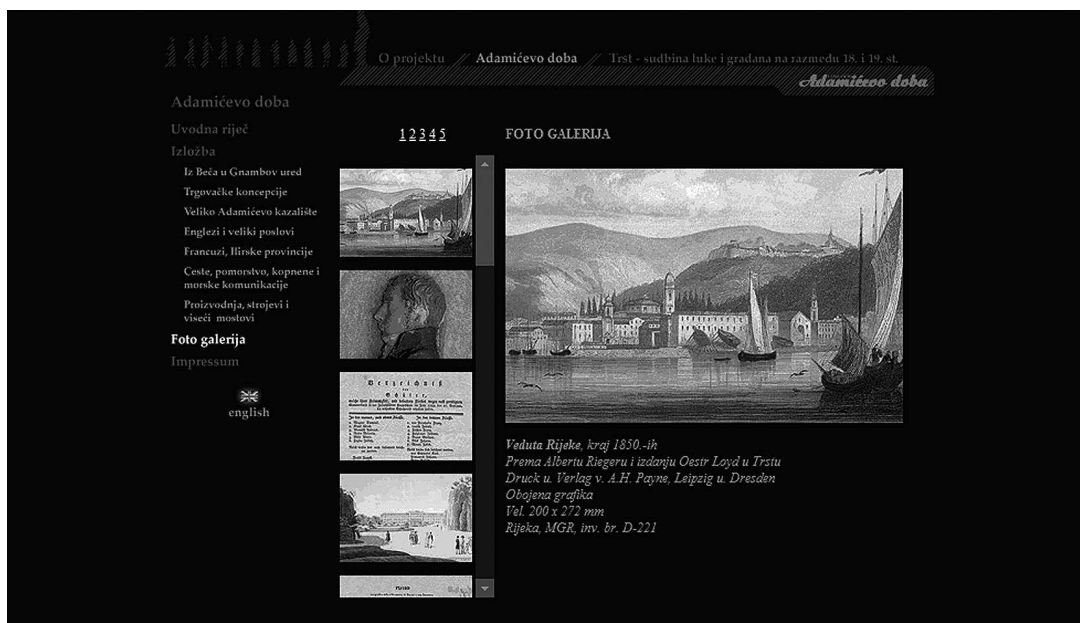
Novo tehnološko doba rezultiralo je sublimacijom medija, interneta i telekomunikacija. Rezultat toga je jednostavnija, brža i sofisticiranija aktivnost korisnika prema sadržajima internetske potražnje. Pregledne aplikacije i sofisticirani *touch screenovi* omogućuju korisnicima da u trenutku pregledaju sve informacije koje im muzeji nude na svojim stranicama. Brzina prijenosa informacija i razvoj kulture informatičkog dizajna potiču na razmišljanje koliko, zapravo, muzeji prate napredak tehnologije. Jesu li uobičajene informacije o muzejima, online zbirka, izdanjima i njihove eventualne e-trgovine dovoljne današnjemu prosječnom korisniku internetskih portala? S druge strane, iskorištavaju li muzeji u potpunosti mogućnosti prezentacije koje mogu predočiti na svojim internetskim stranicama?

S obzirom na to da se korisničke potrebe mijenjaju usporedno s razvojem tehnologija, stiže i vrijeme za potrebnu reorganizaciju struktura i ponuda muzejskih stranica. Riječ je o različitim stupnjevima online informacija koje muzeji prezentiraju svojim korisnicima. Na internetskim stranicama pojedinih velikih muzeja u svijetu omogućene su raznolike ponude - od osnovnih informacija o muzeju sve do skupina usko specijaliziranih poda-

taka poput pregledavanja procesa restauracije, zatim internih muzejskih kanala na kojim se puštaju snimke okruglih stolova, predavanja, prezentacijski muzejski filmovi, interaktivno sudjelovanje na e-radionicama, u tematskim igricama, na blogovima, u članstvima, donacijama itd. Virtualni muzeji, koji postoje isključivo online, nude virtualno razgledavanje izložaka koji se u fizičkom svijetu ne nalaze u istom muzeju, državi, kontinentu ili pak virtualno razgledavanje određenih imaginarnih izložaka koji ne postoje ni u stvarnom svijetu. Takav pristup rezultira time da informacijske i komunikacijske tehnologije ne služe samo kao alat za obradu podataka i njihovo plasiranje i prezentiranje, već mogu biti i poticaji za kulturni razvoj.¹ Mijenja se i pristup posjeta te prosječni online posjetitelj više ne traži isključivo osnovne informacije o muzeju, zbirkama i izložbama već želi online pregledati/posjetiti izložbu ili sudjelovati u interaktivnim radionicama. *Brojevi online posjetitelja veći su od broja posjetitelja u prostoru muzeja i mnogi od tih posjetitelja već su uključeni u interaktivno učenje.*² Iz dana u dan sve je veća internetska posjećenost izložaba u odnosu prema posjećenosti istih izložaba u muzejima. Sadašnji razvoj informatičkog dizajna ide u tom smjeru da će

¹ Elisa, Giaccardi. Collective Storytelling and Social Creativity in the Virtual Museum: A Case Study. *Design Issues*, 22(3):29-41, 2006.

² Roy, Hawkey. Learning with digital technologies in museums, science centres and galleries, Futurelab, 2011.

sl.2. Izložba *Adamićevo doba 1780. - 1830.*, www.muzej-rijeka.hr/adamicevo-doba/

uskoro online prezentacija izložbe biti ekvivalentna onoj u prostoru te da će se svaka muzejska izložba morati postaviti i online, i to s jednako toliko dizajnerske kreativnosti i promišljanja kao i izložba u muzeju.

Site Muzeja grada Rijeke izrađen je 2004. godine, kada je, pri postavljanju izložbe *Čarobna igla - zbirka gramofona i riječka diskografija*, uočena potreba prezentiranja atraktivne muzejske građe i izložbe korisnicima internetskih stranica. Tada je Muzej angažirao dizajnera Klaudija Cetinu, profesora na Academia del Belle Arti iz Milana, da osmisli vizualni koncept internetske stranice. Trenutačno je Muzej u fazi pripreme novoga vizualnog rješenja sitea, međutim, dogradnje koje se odnose na svaku izložbu ne ovise o nametnutom vizualnom rješenju početne stranice već o izložbi koja se prezentira. U Muzeju je tijekom posljednjih godina ostvaren niz velikih projekata³ koji su se, osim izložbenog dijela, uglavnom sastojali i od niza radionica, predavanja, prezentacija, okruglih stolova i promocija monografija.

S obzirom na to da Muzej nema stalni postav niti će se on realizirati u skoroj budućnosti te na to da su se veliki izložbeni projekti tematski bavili atraktivnim temama riječke povijesti, izložbe koje su organizirane posljednjih godina bile su posjetiteljima vrlo zanimljive. Često bi nakon završetka i skidanja izložbe posjetitelji još uvijek dolazili da još jedanput pogledaju izložbu, te se stoga nametnula potreba za dugotrajnijom prezentacijom izložaba putem interneta. Posljednjih godina, s povećanjem broja izložbenih projekata, a time i snimljenih filmskih prikaza, rodila se ideja da se svaka od velikih izložaba, zajedno s filmskim prikazima, prezentira na internetskim stranicama Muzeja. Time je omogućena jednostavnija preglednost i dugotrajnije virtualno pohranjivanje izložbe, odnosno posjetiteljima je omogućeno da virtualno razgledaju izložbu ako su propustili pogledati izložbu u samom prostoru Muzeja. Prednosti su raznolike - od

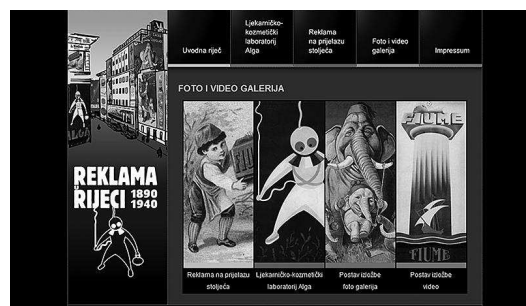
promocije Muzeja putem izložbene i izdavačke djelatnosti, lakša dostupnost informacija, trajniji "život" izložbe, kao i prezentacija dokumentarističke djelatnosti. Otkada je 2004. godine prihvaćen takav pristup do danas na muzejski je site postavljeno 19 online izložaba: *Čarobna igla - zbirka gramofona i riječka diskografija*, *Adamićevo doba 1780. - 1830.*, *Ninoslav Kučan, Merika - iseljavanje iz Srednje Europe u Ameriku 1880. - 1914.*, *Reklama u Rijeci 1890. - 1940.*, *Tvornica papira u Muzeju grada Rijeke*, *Riječka numizmatika*, *Očeva država - majčin sin*, *Rijeka nakon 3. svibnja 1945.*, *Andrija Čičin-Šain*, *Trsatsko svetište u zbirkama Muzeja grada Rijeke*, *Willy - zlatne godine filmskog plakata*, *Riječki torpedo - prvi na svijetu*, *Riječka luka*, *Vrijeme je da osvježiš sjećanje - akvizicije 2006. - 2010.*, *Drago mi je Gervais*, *Emilio Ambrosini*, *Ervin Debeuc* i *Emigration from Central Europe to America 1880.-1914.*

Strategija internetske prezentacije nije ostala na tome da se prikazi online izložaba jednostavno postave na stranicu već se određuje konceptualni zadatak dizajnera⁴ da osmisli i kreira poseban dio sitea koji korespondira s dizajnom izvorne izložbe i da se onda na takvu stranicu kao njezin sastavni dio uključe i multimedijски dodaci poput fotogalerija i filmskih prikaza. Različiti su kreativni pristupi u prezentaciji na internetskoj stranici Muzeja, što ovisi o dizajneru izložbe, ali i o samoj izložbi, njezinoj tematici i opsežnosti. Međutim, sve online prezentacije imaju jedinstvenu koncepciju koja se sastoji od:

- uvoda u tematiku izložbe
- detaljnoga tematskog prikaza izložbe
- fotogalerije i videogalerije koja obuhvaća i filmski prikaz
- radionica (ako su bile uključene u koncepciju izvorne izložbe)
- impresuma.

³ *Adamićevo doba 1780. - 1830.*, *Merika - iseljavanje iz Srednje Europe u Ameriku 1880.-1914.*, *Riječki torpedo - prvi na svijetu*, *Čarobna igla - zbirka gramofona i riječka diskografija*, *Emigration from Central Europe to America 1880. - 1914.* i dr.

⁴ Dizajneri Klaudio Cetina, Vesna Rožman i Bojan Kukuljan.

sl.3. Izložba *Ninoslav Kučan*,
www.muzej-rijeka.hr/ninoslav-kucan/

sl.4. Izložba *Tvornica papira u Muzeju grada Rijeke* prva je muzejska izložba u koju je, osim fotogalerije, uključena i videogalerija, muzej-rijeka.hr/tvornica-papira/index.html

sl.5. Izložba *Reklama u Rijeci 1890. - 1940.*,
www.muzej-rijeka.hr/reklama-u-rijeci/

5 Ili podjelu na biografiju i ostvarenja ako je riječ o monografskim izložbama: *Andrija Čičin-Sain, Ninoslav Kučan, Emilio Ambrosini*.

6 Online izložbe *Emigration from Central Europe to America 1880.-1914.*, www.muzej-rijeka.hr/merika-new-york/, *Merika - iseljavanje iz Srednje Europe u Ameriku 1880. - 1914.* www.muzej-rijeka.hr/merika/

7 Online izložba *Emigration from Central Europe to America 1880. - 1914.*, www.muzej-rijeka.hr/merika-new-york/

8 *Riječki torpedo - prvi na svijetu; virtualna šetnja s audio vodičem*, DVD, IZD-139, MGR 2011.

Uvodom u tematiku izložbe obrazlaže se povod i način postavljanja izložbe i daje se dizajnerski i/ili autorski osvrt te sažeti prikaz izložbe. Sažetom preglednošću uvodnog dijela postiže se brz uvid u izložbu i njezinu svrhu.

Detaljan tematski prikaz online izložbe opisno prati samu koncepciju izvorne izložbe. Često je podijeljen na opširan tekst izložbe, biografiju, ostvarenja⁵ i lentu/kronologiju vremena ili se jednostavno prenosi doslovna tematska podjela preuzeta iz kataloga izložbe (*Riječki torpedo - prvi na svijetu i Vrijeme je da osvježiš sjećanje - akvizicije 2006. - 2010.*). Neke od izložaba bile su popraćene i postavljanjem cijelih kataloga izložbe u pdf formatu⁶ (*Merika - iseljavanje iz Središnje Europe u Ameriku 1880. - 1914., Emigration from Central Europe to America 1880. - 1914.*) te postavljanjem pripremljenih promidžbenih i tiskovnih materijala s fotografijama za objavu⁷.

U fotogaleriji i videogaleriji naglasak je na prezentaciji izvorne izložbe. Fotogalerija obuhvaća fotografije ekspozicije i/ili fotografije same izložbe u prostoru Muzeja. Za izložbu *Riječki torpedo - prvi na svijetu* izrađen je DVD vodič po izložbi⁸, koji se također planira postaviti na istoimenu site, dok su zasad dostupne samo fotografije izložbe i filmski prikazi izložbe. Za velike izložbene projekte videogalerija obuhvaća nekoliko filmova od kojih se

jedan odnosi na sam prikaz izložbe u prostoru Muzeja, dok se ostali filmovi odnose na video-ostvarenja prezentirana na izložbi u Muzeju i što su tematski činila sastavni dio izvorne izložbe (*Merika - iseljavanje iz Srednje Europe u Ameriku 1880. - 1914., Drago mi je Gervais, Riječki torpedo - prvi na svijetu, Emigration from Central Europe to America 1880. - 1914.*). Dva su, dakle, tipa filmova koja se uključuju u koncepcije izložbenih projekata, a time i u online izložbe, a prezentiraju se u videogaleriji: tematski filmovi i filmski prikazi izložaba.

Tematski filmovi kao sastavni dio izložbe u proces svog nastajanja uključuju profesionalne snimatelje, redatelja, stručne suradnike i istraživače, za razliku od prikaza izložbi koje snimaju djelatnici muzeja. Takvi su filmovi dodatni oblik interpretativnog materijala, a njihova je uloga davanje šireg raspona podataka o temama izložbe s ciljem obogaćivanja iskustva posjetitelja izvan onoga što mogu razabrati samo iz vizualnog dojma izložbe u prostoru muzeja. Tematski filmovi dulji od 15 minuta zbog svog se trajanja reduciraju tako da se na internetsku stranicu postavi samo isječak iz filma (*Drago mi je Gervais*).

Prikazi izložaba snimaju se mini DV kamerom, a njihovo trajanje ograničeno je na približno pet minuta. Pri snimanju prikaza uočena je potreba za glazbenom podlogom

RIJEČKI TORPEDO

PRVI NA SVIJETU

VOD

LIČNOSTI

RANO DOBA

RAZVIJENO DOBA

KRONOLOGIJA

IZLOŽBA

VIDEO

VIDEO

ostav izložbe

KAROLINA RIJEČKA, 1961.

dugometražni igrani film u cinemascope i boji

Redatelj: Vladimir Pogačić

Scenarist: Zvonimir Berković prema komediji Karolina Riječka

Drago Gervaisa

Glazba: Bojan Adamić

Produkcija: Avala-film, Beograd

Distribucija: Vesna-film, Ljubljana

Uloge: Ann Aubrey kao Karolina Riječka, Bernard Lajarige, Nikola Popović, Hermina Pipinić, Antun Nalis kao Andro Belinić, Karlo Bulić, Mića Orlović kao major Host, Barry Jones kao admiral, David McCallum, Darren Nesbit, Tito Strozzi

jer su filmski prikazi izložaba bez glazbene podloge nedovoljno atraktivni online posjetiteljima. Pri odabiru glazbene podloge uzeta je u obzir činjenica da je Muzej objavio dva nosača zvuka koje smo željeli iskoristiti prezentirajući ih kao glazbenu podlogu filmskih prikaza izložaba. Riječ je o glazbi s nosača zvuka *Čarobna igla*, koji je Muzej objavio uz istoimenu izložbu 2004. godine⁹, te o nosaču zvuka *Johann Zajitz - Plesne skladbe*¹⁰, koji je Muzej objavio u sklopu projekta *Adamićevo doba 1780. - 1830.*¹¹

Pedagoški rad i radionice dio su velikih izložbenih projekata, a jednako tako i neizostavan dio njihovih online prezentacija. Na internetsku se stranicu postavlja tekst poziva na radionicu, tekst opisa radionice, fotografije radionice, fotografije radova te, eventualno, fotografije izložbe radova polaznika radionice.

Društvene mreže također imaju bitnu ulogu u prezentaciji online izložaba jer je to najbrži put njihove popularizacije (preko Facebooka, Twitera). Nakon postavljanja stranice s izložbom na site Muzeja, isti je link nužno postaviti i na društvene stranice, čime se ubrzava put informacija do krajnjeg korisnika.

Broj korisnika interneta u svijetu rapidno raste i u 2012. godini iznosio je oko 2,4 milijarde¹², što je 34,3% svjetske populacije, od čega je čak 518 512 109 Europljana

(63% stanovništva Europe). Najveći broj korisnika interneta imaju sjeverne europske zemlje (Island 97,1%, Norveška 96,9%, Švedska 92,7%).¹³ Na području Hrvatske u 2012. godini statistika bilježi 3 167 838 internetskih korisnika, što je 70,8% stanovnika Hrvatske ili 0,6 % stanovnika Europe. Muzej grada Rijeke bilježi veliku posjećenost na svojim internetskim stranicama, riječ je o 38 896 posjetitelja u 2012. godini.¹⁴ Broj posjetitelja godišnje raste za 8 do 10%, i to zato što s razvojem informacijske tehnologije rastu i mogućnosti prijenosa vizualnih sadržaja prema korisnicima, a ostvaruje se i daljnji iskorak izvan prostornih i vremenskih granica muzeja te se ostvaruju i važni koraci prema daljnjemu virtualnom povezivanju, prezentaciji i promociji muzeja. Muzej grada Rijeke online izložbama slijedi spomenute korake virtualne prezentacije jer se upravo s razvojem informacijske tehnologije i mrežnih komunikacija povećavaju i mogućnosti distribucije i prezentacije informacija.

Sve online izložbe mogu se pogledati na linku www.muzej-rijeka.hr

sl.6. Izložba *Riječki torpedo - prvi na svijetu*, www.muzej-rijeka.hr/torpedo/

sl.7. Izložba *Merika prvi je put obuhvatila i tematske filmove*, www.muzej-rijeka.hr/merika/

sl.8. Videogalerija izložbe *Drago mi je Gervais* sadržava prikaz izvorne izložbe i isječak iz tematskih filmova, www.muzej-rijeka.hr/drago-mi-je-gervais/

9 CD-ROM F-16; urednik Ervin Dubrović; dizajn Klaudio Cetina, Muzej grada Rijeke, 2008. Nosač zvuka sadržava 25 pjesama eminentnih glazbenika iz 1950-ih i 1960-ih godina, koji su obilježili to glazbeno razdoblje, posebice na Kvarneru (Ivo Robić, Zvonimir Krkljuš, Bruno Petrali, Radojka Delić, Gita Šerman, Duo s Kvarnera, Trio Tividi, Beti Jurković, Mario Kinel, Aco Petrović, Celeste Zrelc, Ljubo Kuntarić).

10 CD-ROM F-1; urednik David Stefanutti, izvodi Riječki salonski orkestar *Johann Zajitz*; dizajn Klaudio Cetina, Muzej grada Rijeke, 2005.

11 <http://www.muzej-rijeka.hr/adami-cevo-doba/>

12 Točnije 2 405 518 376.

13 Podaci preuzeti s www.internetworld.stats.com.

14 Podatak statističke potpore internetske stranice.

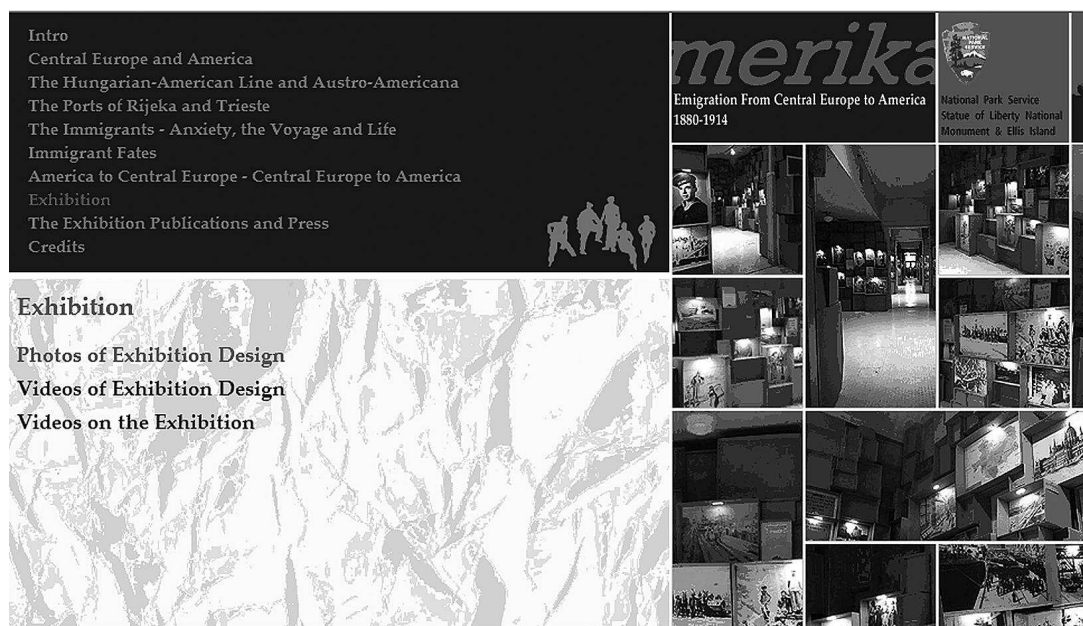

FOTO I VIDEO GALERIJA

Postav izložbe

sl.9. Izložba *Emigration from Central Europe to America 1880. -1914.* s detaljno razrađenom multimedijском prezentacijom, www.muzej-rijeka.hr/merika-new-york/

sl.10. Izložba *Vrijeme je da osvježite sjećanje - akvizicije 2006. - 2010.*, www.muzej-rijeka.hr/akvizicije-2006-2010/

sl.11. Izložba *Emilio Ambrosini*, detaljno razrađena dizajnerska koncepcija, www.muzej-rijeka.hr/ambrosini/

LITERATURA

1. Elisa Giaccardi, Collective Storytelling and Social Creativity in the Virtual Museum: A Case Stud; Design Issues, 22(3):29-41, 2006.
2. Roy Hawkey, Learning with digital technologies in museums, science centres and galleries; Futurelab, 2011.
3. Oxford dictionary of computing, Oxford University press, Oxford, 1996.

Primljeno: 25. travnja 2013.

ONLINE PRESENTATIONS OF THE EXHIBITIONS OF RIJEKA CITY MUSEUM

The number of Internet users in the world is rising rapidly, and in the last year it was recorded that 34.3% of the world's population used the Internet. The new technological age has resulted in a sublimation of media, the Internet and telecommunications. The current development of information design is tending towards a state in which an online presentation of an exhibition will soon be equivalent to one in the actual space, and where every museum exhibition will have to be put online with just as much design creativity and thought as the original exhibition in the space.

The Web site of Rijeka Municipal Museum was formed in 2004, when it was realised that it was important to present attractive museum material and exhibitions to Internet users. In the Museum, during the last few years, a number of large projects have been implemented, that, backing up the visual exhibition, have comprised numerous workshops lectures, historical presentations, roundtables and promotions of books. Since the Museum does not have, nor will it in the near future, a permanent display, the exhibitions that were organised in the last few years were very attractive and interesting to museum users, and hence the need was seen for a longer-lasting presentation of the exhibitions on the Net.

The advantages are diverse, including the promotion of the museum through its exhibition and publishing activities, simpler availability of information, exhibition longevity, and the presentation of the documentary activity. The strategy of Internet presentation was not restricted to showing exhibitions online, presenting them by simply putting them on the site. Instead, the designer was given the conceptual task of devising and creating a special part of the site to match the actual design of the original exhibition, and of involving multimedia extras like a photo gallery and films of the original exhibitions and making them an integral part of the site.